

STM -Sosiaali- ja terveysministeriö

STM VN/8392/2019; STM079:00/2019

Lausunto koskien luonnosta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain muuttamisesta kohdan 10 b § osalta:

Pitkäaikaisesta tehostetusta palveluasumisesta, pitkäaikaisesta perhehoidosta ja pitkäaikaisesta laitoshoidosta perittävän maksun perusteena olevat tulot

Hallituksen esityksen perusteluissa todetaan, että pitkäaikaisen tehostetun palveluasumisen maksuista säädettäisiin vastaavasti kuin pitkäaikaisen laitoshoidon maksuista. Maksukyvyn mukaan määräytyvien maksujen perusteena olisivat jatkuvat tai toistuvasti saadut tulot, kuten nykyisinkin. Varallisuutta ei huomioitaisi jatkossakaan maksua määrättäessä.

Säännöskohtaisissa perusteluissa esitetään, että kuukausituloina otettaisiin huomioon jatkuvat tai vuosittain toistuvasti saadut tulot ennakonpidätyksen ja ennakonkannon jälkeen ja verosta vapaat tulot sekä 10 i §:ssä tarkoitettu laskennallinen metsätulo. Jatkuvana tulona pidettäisiin tuloa, joka jatkuu vähintään kolmen kuukauden ajan maksun määräämisen ajankohdasta. Jatkuvia tuloja olisivat muun muassa palkka-, eläke- ja etuustulot. Vuosittain toistuvasti saatuja tuloja olisivat puolestaan mm. osinko- ja korkotulot.

Finanssiala haluaa kiinnittää tässä yhteydessä tehtävän laajennuksen myötä huomiota myös hoivamaksujen perusteena oleviin tuloihin:

Vapaaehtoisten eläkevakuutusten perusteella maksettavat eläkkeet asiakasmaksujen perusteena

Kuten edellä on tuotu esiin, määritelmä jatkuvista tuloista kattaa muun muassa erilaisista eläkkeistä, kuten vapaaehtoisista eläkevakuutuksista, saadut tulot.

FA toteaa, että vapaaehtoiset eläkevakuutukset voidaan jakaa niin sanottuihin **verotuettuihin eläkevakuutuksiin** ja **ei-tuettuihin eläkevakuutuksiin**. Käytännössä lähes kaikki vapaaehtoiset eläkevakuutukset, jotka on Suomessa aiemmin myönnetty ovat verotuettuja eläkevakuutuksia, joiden maksut on saatu vähentää verotuksessa. Vastineeksi maksujen verovähennyskelpoisuudesta, näistä vakuutuksista maksettu eläke on kokonaisuudessaan veronalaista tuloa eläkkeensaajalle. **Tällaisten verotuettujen eläkkeiden osalta on myös perusteltua, että koko verojen jälkeinen nettoeläke huomioidaan asiakasmaksuja määrättäessä.**

Vuoden 2020 alusta alkaen on korjattu ei-verotuettujen vakuutusten verotusta muun muassa siten, ettei niin sanottujen kertamaksuisten eläkevakuutusten osalta veroteta enää sanktioluontoisesti nostettua pääomaa. Kyse voi olla joko elinikäisestä tai määräajan voimassa olevasta vakuutuksesta, jonka maksut eivät ole vähennyskelpoisia verotuksessa. Tällaisille vakuutuksille ei ole ollut aikaisemmin markkinoita lähinnä verokohtelusta johtuen, joten tällaisia vakuutuksia ei ole myöskään myyty. Nyt verosäätelyn ongelmia on kuitenkin vastikään korjattu tältä osin. Näiden ei-verotuettujen eläkevakuutusten toiminta perustuu siihen, että vakuutusnottajan sijoittaman pääoman kerryttämä tuotto maksetaan vakuutusnottajalle eläkkeenä samanaikaisesti takaisin vakuutukseen sijoitetun pääoman kanssa.

Verokohtelu seuraa myös tätä periaatetta, eli vain se osa eläkkeestä, joka vastaa vakuutusnottajan sijoitetulle pääomalle kertynyttä tuottoa, on veronalaista pääomatuloa. Muu osa

maksetusta eläkkeestä taas rinnastuu palautettavaan pääomaan. Vakuutusyhtiöt seuraavat tuoton / pääoman osuutta eläkkeestä ja raportoivat näistä ei-tuetuista vakuutuksista vain maksettavan tuoton osuuden Verohallinnolle veronalaisena tulona.

FA korostaa, ettei uudenlaisten eläkevakuutusten takaisin maksettavaa pääomaa tulisi huomioida asiakasmaksujen määrässä, sillä tältä osin kyse on vakuutuksenottajan varallisuudesta, eikä tuloista. Kuten HE:ssa todetaan, *"varallisuutta ei huomioitaisi jatkossakaan maksua määrättäessä."*

FA esittää, että HE:ssa selvennettäisiin, että *"jatkuvilla tai vuosittain toistuvasti saaduilla tuloilla ennakonpidätyksen ja ennakonkannon jälkeen"* ei tarkoiteta näistä ei-verotuetuista eläkevakuutuksista saatua pääoman palautusta. Koska tällaisten vakuutusten maksuja ei ole vähennetty verotuksessa, ei palautuvan pääoman osalta kyse ole veronalaisesta tai verovapaasta tulosta, johon lakiehdotuksessa viitataan, vaan nimenomaisesti asiakkaan varallisuuden palauttamisesta tälle. Tällaiselle vakuutukselle maksettava veronalainen tuotto taas huomioitaisiin kyllä asiakasmaksuja määrättäessä.

Mikäli tällaisista vakuutuksista maksettu pääoma huomioitaisiin asiakasmaksujen perusteena, tarkoittaisi se asiakasmaksujen kannalta epäedullisempää kohtelua tällaisella varallisuuden muodolle kuin muunlaiselle varallisuudelle. Tällöin myöskään markkinoita uudelleenlaajalle vapaaehtoiselle eläkevakuutukselle ei syntyisi tilanteessa, jossa yhteiskunnan tulisi kannustaa vanhuuteen varautumiseen henkilöitä, joilla se on mahdollista. Tammikuussa 2020 tehdyn kansalaiskyselyn (Norstat Oy, 1000 otanta) mukaan 39 prosenttia vastaajista olisi kiinnostunut hankkimaan kertamaksuisen eläkevakuutuksen täydentämään hoivan rahoitustaan, jos niitä olisi markkinoilla.

Kustannusten korvaukset

Tuloina ei sen sijaan otettaisi huomioon esityksen perustelujen mukaan satunnaisia, kertaluontoisia tuloja, kustannusten korvauksia ja muita tiettyä tarkoitusta varten myönnettyjä avustuksia tai muita vastaavia tuloja, jotka eivät ole säännöllisiä tai jatkuvia eivätkä kuulu veronalaisiin ansioihin. Kustannusten korvausta olisivat esimerkiksi tapaturmavakuutuksen perusteella suoritettavat sairaanhoito- ja tutkimuskulut, Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetussa laissa tarkoitettut ylläpitokorvaukset ja perhehoidon kustannusten korvaukset.

FA pyytää selkiinnyttämisen vuoksi ottamaan huomioon kustannusten korvauksina myös muut henkilövakuutuskorvaukset.

FINANSSIALA RY

Tuomo Yli-Huttula